

**AVELSSTRATEGI (RAS)
för Stabijhûn/Stabyhoun**

AVELSSTRATEGI (RAS)

för Stabijhûn/Stabyhoun

samt vid medlemmöte i Sälen 2012-08-07

Genomgången av SKK/SvSK's AK 2012-05-20
samt 2013 -02-06

(Revidering av RAS från 2008 med årliga uppdateringar)

Historik

”Den fattige bondens hund”, ursprungligen från provinsen Friesland i Nederländerna, härstammar troligen från en friesisk fågelhund samt en spaniel som spanjorer hade med sig på 1500-talet. Först den 10 oktober 1942 erkändes Stabijhûn som ras i Holländska Kennelklubben. Det ursprungliga äldsta namnet, Stabijhûn kommer från : sta-mij-bi (stå mig bi), hänvisar till det allsidiga användningsområdet – som hjälpreda på gården. Den följde med på jakt, fann byte, apporterade samt var en effektiv rått- och mullvadsfångare. Vaktinstinkt bestod i att varsko om främlingar kom på besök. Dialektalt i hemlandet kallas den för Stabij eller Bijke. Kännetecknen för rasen är att den arbetar noggrant, besitter en mycket god näsa, varför det är en utmärkt spårhund samt god viltfinnare.

Till **Sverige** kom rasen först under 1990-talet med två tikar samt två hanhundar, vilka importerades från Nederländerna. Med dessa lades grunden till svensk population, den första svenska kullen föddes 1997. I vårt land har den blivit populär tack vare sina allround- egenskaper. Den används bl.a. till jakt, spårarbete – (rasen har flera viltspårchampions)– lydnad, apportering samt agility. Den är en social ras, livlig samt aktiv, varför den behöver en ägare med samma intensitet. Rasen har i dag 17 individer med titel: SEVCH samt 1 individ med pris på jaktprov.

Ansvarig för rasen är i Sverige SKF. Avel och uppfödning regleras vidare i svensk djurskyddslagstiftning samt i Svenska Kennelklubbens grundregler.

Källor: RAS (ursprungsversion), SKK Avelsdata, dokumentation från rasens hemland, enkäter till ägare och uppfödare.

Population i Sverige (1997-2006)

De första 10 åren föddes 50 kullar, med 350 valpar, 22 hundar importerades. Kullstorlek under denna period låg i snitt 6,98 valpar.

Populationen i Sverige (2007-2011) samt genetisk variation

Sista perioden på fem år ökade antal valpar med en dubbling. Födda: 59 kullar med 376 valpar samt 8 hundar importerades. Kullstorlek låg på 6,38 valpar.

En hög inavelsgrad innebär risk för negativa effekter, gener som är negativa dubbleras, homozygoti ökar, kullstorlek minskar. Av yttersta vikt för att förbättra rasens hälsa samt funktionalitet är därför, att fortsatt söka bredda den genetiska avelsbasen. Detta särskilt med tanke på rasens tillväxt och popularitet. Till skillnad mot de flesta andra raser är det tre **tikar** (ej hanar) som toppar listan över barnbarn (106, 91 samt 91 individer. Ett stort ansvar vilar även hos tikägare, när vissa tikar ligger högt i antal valpar/kull och tillåts ha många kullar.

Sverige har numera fått ett ”eget” avelsråd i Nederländerna, som kontaktas vid varje önskad parning med hane i deras land. Med detta kommer rasens hemland att ”styra upp” det tidigare ibland något ensidiga valet av blodslinjer, för att bredda vår genetiska avelsbas. Detta har satts i bruk redan år 2012, antalet resor ner till rasens hemland ökar – både för Fokkerdagar, utställningar, parningar samt import av hund, varför behov av spermahantering mellan våra länder ej föreligger i dagsläget.

Mål från RAS av år 2008 var därför att sänka inavelsgraden då flertalet kullar låg på över 6,25 %. De senaste fem åren har visat på en förbättring.

Nu: snitt av inavelsgrad: 2007: 3,9 % 2008: 3,0 % 2009: 2,1 % 2010: 3,0% samt 2011: 3,2 %.

Mål : Fortsatt minskad inavelsökning för rasen som helhet.

Strategier:

- att** öka medvetenheten hos uppfödare att undvika s.k. avelsmatadorer och se över användningen av avelsdjur
Så att den ej överstiger 5 % av antal födda valpar under fem år, vilket år 2013 innebär högst ca 20 avkommor.
- att** importera avelsdjur och att då söka disparata blodslinjer för ökad genetisk variation (importer tenderar att vara nära släkt/väljas från ett fåtal kennlar).

Hälsa

HD samt ED

Enligt SvSK's avelspolicy anses det ej förenligt med SKK's grundregler att använda dysplaster i avel. För att minska frekvensen av framförallt HD krävs, att man i avel förutom att följa SKK's grundregler, att enbart använda friska djur även ser på föräldradjurens kullsyskons HD-status samt avkommans. Enligt numera avlidne Per-Erik Sundgren behövde man även se minst tre generationer bakåt.

Trots detta mål som uppsattes år 2008 har antalet dysplaster ökat, vilket är oförenligt med att rasen, som viktmissigt är relativt lätt, även beskrivs som en arbetande och aktiv hund. Enligt rasens hemland: A Working dog!

2007	2008	2009	2010	2011
A: 12 (24,5%)	A: 18 (50,0%)	A: 10 (17,9%)	A: 6 (27,3 %)	A: 12 (19,7%)
B: 25 (51,0%)	B: 11 (30,6%)	B:26 (46,4%)	B: 9 (40,9%)	B: 25 (40,9%)
C: 7 (14,3 %)	C: 7 (19,4 %)	C: 16 (28,6%)	C: 6 (27,3%)	C: 20 (32,9%)
D: 5 (10,2%)	D: -	D: 4 (7,1%)	D: 1 (4,5%)	D: 4 (6,5%)

24,5%	19,4%	35,7 %	31,8 %	39,2% DYSPLASTER
16,3%	12,5%	17,0%	4,5%	20,8% Motsvarande ED Med grad I-II

Mål: Minska antal dysplaster.

Strategier: inom klubben diskutera fortsatta strategier utifrån ”familjevis” HD/ED statistik och förekomst av kliniska symptom kopplade till dysplasi.

Rekommendera uppfödare att se över stamtavlor några generationer tillbaka avseende HD samt ED, utvärdera kullarna enl. SvSK's avelspolicy, där minst 50 % av avkomman bör röntgas, innan vidare avelsbeslut tas.

Epilepsi

Enligt de tre senaste årens hälsoenkäter, där endast 37 enskilda hundägare svarat, har 4 hundar haft återkommande kramptillstånd (C.a 10%). Ett fåtal hundägare har dessutom sänt brev med uppgifter om konstaterad och i vissa fall behandlad EP. Vi anser att ett mörkertal finns, varför en vädjan om att fler svar skall inkomma har utgått.

Nuläge: Med hjälp av Nederländernas strukturerade dataprogram, som bland annat täcker epilepsi (alla former av kramper, samt åldersdebut) håller vi på att lägga in alla svenska hundar. Inga hundar har lagts in förut, varför endast hundar födda 2010 samt 2009 undersökts och lagts in. Uppfödare samt enskilda hundägare har genom upprop i tidning samt klubbens websida börjat inkomma med symptomfall samt diagnosticerade sådana.

Mål: att kartlägga förekomst av kramper och deras orsaker, att hundar inte drabbas av genetiskt betingade sådana.

Strategi: Att inom tre år få med alla svenska hundar i detta med Nederländerna gemensamma dataprogram, så att uppfödare kan få tillgång till information inför avelsbeslut.

Grundregel 2:3 ”Det åligger varje medlem i SKK-organisationen, att till avel endast använda hundar som inte har allvarlig sjukdom, funktionshinder.../”

Att i avelsarbetet undvika att parningskombination, som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig

Sjukdom/funktionshinder hos avkomman.”

Mentalitet

Allt färre hundägare väljer att låta sina hundar genomgå MH. Enkäters svar ger vid handen att rasen är ”ljudkänslig” – alltifrån skrammelrädsla, till skottberördhet – skotträdsla. Procentsats under de sista tre årens enkäter visar på c:a 25 %, där hunden är berörd.

Mål: Höja kunskapen om rasens mentala status och betydelsen av en mentalitet som är rastypisk och uppfyller samhällets krav.

Strategi: Då skotträdsla anses vara ärftligt rekommenderas att ej använda individer med skotträdsla i avel. I SKK*s Avelspolicy står: ”Prioritera avel för mentala egenskaper anpassade till rasernas funktion och samhällets krav”. Grundregel 2:3 ”Hund som uppvisar beteendestörning i form av överdrivna rädlereaktioner eller aggressivt beteende i provocerande eller för hunden vardagliga situationer ska inte användas i avel” Uppmana deltagande vid SKK’s nya beskrivning av hund BHP så snart som möjligt.

Exteriör

Kvalitén är fortsatt god enligt svenska exteriördomare samt domare från rasens hemland. Färg finns idag två godkända färger: svart & vit samt brun & vit. (Orange & vit verkar vara utdöd). Trefärgat dyker upp ibland, men är enligt Nederländerna ej godkänd färg och dessa hundar får därför ej gå i avel. Under senare år har påpekats att vi skall se uppmed storlek, rygglinje samt kors och svansansättning. Det senare visar sig med för hög svans ”rullad” över rygg.

Domarkompendium gjordes år 2009 samt i samarbete med Nederländerna görs ett nytt av år 2012.

Mål: Bibehålla ursprunglig karakteristik för rasen från dess hemland – vår idag höga kvalité.

Strategi

Prioritera förbättring av storlek, rygglinje samt kors och svansansättning.

Övergripande mål: År 2011 inledde Nederländerna ett internationellt samarbete genom en avelskonferens i hemlandet. Detta utökade och intensifierade samarbete skall fortsätta och förhoppningsvis gagna rasen som är på frammarsch i Sverige.